

ПОСТ РЕЛІЗ

КРУГЛИЙ СТІЛ «ПСИХОЛОГІЯ МАЙДАНУ: НАСЛІДКИ І ПЕРСПЕКТИВИ» (14 березня 2014 року, м. Київ)

Психотерапевти і психологи різних областей України (Київ, Полтава, Львів, Харків) зібралися для обговорення останніх подій під кутом зору викликів і завдань психологічної науки і практики. У розмові взяли участь викладачі університетів, психологи-дослідники, психотерапевти, психологи-консультанти, що працюють в бізнесі, державній службі, системі освіти, зацікавлені громадяни.

Учасники мали суттєві розбіжності поглядів і оцінок, які разом відображали розмаїття психологічних станів населення країни.

Психологи та психотерапевти відмічають імовірний ризик розвитку ситуації: на країну насувається гуманітарна катастрофа. Переживання невизначеності та загрози життю і здоров'ю, ущемлення прав людини, тривале перебування в тривожних станах, відчуття безпорадності, ескалація роз'єднання на ціннісному рівні, зростання агресивності, блокування комунікації, руйнування масової свідомості – феномени, які аналізували фахівці.

Потенціал психологічної спільноти, здатної змінити наявну ситуацію, було оцінено досить критично. Попри існуючі знання реальні спроможності психологів є доволі низькими. Хоча волонтерські психологічні та психотерапевтичні служби допомагають людям в критичних ситуаціях і полегшують реабілітацію постраждалих, ця допомога не здатна суттєво змінити ситуацію в цілому. Державне управління, політики, медіа, громадянське суспільство користуються застарілими знаннями в цій сфері, а головне – не формують активного запиту до фахової спільноти.

Особливо гострою і актуальною проблемою сьогодення є порушення комунікацій у суспільстві. Люди не здатні чути один одного. Комунікація, організована без урахування психологічних закономірностей, що в умовах масової пропаганди може призводити до подальшого зростання напруження і протистояння. В такій ситуації наші фахівці можуть взяти на себе відповідальність за модерацію у поляризованих групах суспільства.

Ми наголошуємо також на позитивних наслідках майдану 2014 р. Великі маси людей вийшли за межі звичної повсякденності, подолали байдужість і обмеження зони комфорту, активізували громадянську

позицію. Долається минула культура страху і сорому. Подолання суспільної аморфності є тією позитивною ознакою розвитку соціуму, яка матиме довготривалі наслідки.

В Україні швидко розгортаються процеси формування нової ідентичності, що потребуватиме фахового супроводу. Однак існує ризик, що ці процеси будуть відбуватися за принципом перевертання монети – мінятимуться маски, але не механізми. На зміну одній ідеології прийде інша, чергуватимуться революції і контрреволюції, а реальні потреби українців не будуть враховані.

Майбутнє формується не на основі абстрактних бажань, а конкретних дій, індивідуальних і колективних учинків. Розмова про майбутнє і власні внески в нього – важливий напрям освітньої діяльності. В цій ситуації ми наголошуємо на необхідності особливої уваги до молоді, конструктивна роль якої сьогодні є неоціненною.

Ми також наголошуємо на відповідальності держави за інформаційне забезпечення населення і налагодження конструктивного діалогу з громадянами. Потрібно чітко окреслювати перспективи майбутнього та переконувати в доцільності своїх дій, враховуючи наслідки негативної пропаганди на психологічний стан розмаїтої аудиторії.

Кардинальним завданням психологів та психотерапевтів є забезпечення власної психологічної стабільності, бо саме вона є запорукою ефективної допомоги іншим людям. Потрібно створювати спеціальні сервіси для забезпечення психологічної самопомоги. Підтвердили свою ефективність великі терапевтичні групи, систематичні супервізії, різні форми групової роботи.

Учасники круглого столу:

Найдьонова Л. – доктор психологічних наук, заступник директора Інституту соціальної і політичної психології НАПН України (м. Київ);

Фільц О. – доктор медичних наук, професор, президент УСП (м. Львів);

Кочарян О. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри медичної психології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (м. Харків);

Седих К. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка (м. Полтава);

Гурієвська В. – кандидат наук державного управління, психолог (м. Київ);

Живоглядов Ю. – кандидат психологічних наук, голова секції психологічного консультування та коучінгу УСП (м. Київ).